

Statsminister Erna Solberg
Klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn
Olje- og energiminister Tina Bru
Næringsminister Iselin Nybø
Parlamentariske ledere på Stortinget
Medlemmer av Stortingets energi- og miljøkomite
Medlemmer av Stortingets finanskomite

Innspill til revidert nasjonalbudsjett (RNB) – strategiske motkonjunkturtiltak for nye grønne arbeidsplasser

Bergen Næringsråd med aktører ønsker å spille inn behovet for en helhetlig satsing på klimavennlig og grønne omstillingstiltak. Tiltakene som legges frem her vil bidra til at norsk eksportrettet industri opprettholder sin verdensledende kompetanse, skaper nye industrimulighet og grønne arbeidsplasser som er avgjørende for overgangen til et lav- og nullutslippssamfunn. Felles for de tiltakene som fremmes i dette notatet er at de skal:

- Ha høyest mulig norsk innhold og involverer flere underleverandører.
- De skal bidra til det grønne skiftet.
- Utformes til å ha et stort fremtidig eksportpotensial.

Industriutvikling basert på klimavennlig hydrogen

Norge har store muligheter til å produsere hydrogen fra fornybar energi og naturgass med CCS. Skal vi nå utslippsmålene må hydrogen brukes i stor skala i maritim transport og industri. Sentrale aktører på Vestlandet arbeider med å utvikle verdens første helhetlige verdikjede for flytende hydrogen, basert på egen grønn hydrogenproduksjon i Norge. Parallelt arbeider andre aktører med å kommersialisere teknologi for høyeffektiv hydrogenproduksjon med integrert CO₂-fangst. Legger man til rette for hydrogen vil man samtidig legge til rette for ammoniakk. I forbindelse med Revidert Nasjonalbudsjett for 2020 har vi følgende innspill til satsinger som vil kunne virkeliggjøre ny industriutvikling basert på klimavennlig hydrogen.

1. Midler til utviklingskontrakter for hurtigbåter

Utviklingskontrakter i offentlige ferge- og hurtigbåtanbud er et effektivt virkemiddel for å fremme teknologiutvikling som både kutter utslipp og bidrar til å bygge økt konkurransekraft i maritim industri. Regjeringens handlingsplan for grønn skipsfart peker konkret på utviklingskontrakter som velegnet for å fremme økt bruk av hydrogen. I RNB bør det settes av midler til å flere utviklingskontrakter. Vi ber regjeringen vurdere følgende forslag:

«For å fremme grønn teknologiutvikling i skipsfarten vil regjeringen sette av midler i «Klimasats-ordningen» til å støtte flere utviklingskontrakter i hurtigbåtanbud i fylkeskommunene, og gjennomføre en tilleggsutlysning av midlene høsten 2020. Den øvre rammen for støtte fra ordningen skal heves.. Støtten skal bidra til at flest mulig fylkeskommuner faser inn nullutslippsløsninger for hurtigbåter før 2025. Fylkeskommuner som har gjort vedtak med nullutslippsmål for hurtigbåt drift skal prioriteres.»

2. Dekke fylkenes ekstrakostnader ved drift av nullutslippsbåter

I en overgangsfase innebærer bruk av nullutslippsteknologi for ferger og hurtigbåter økte kostnader. Vestland fylke beregner eksempelvis at driftskostnadene ved eksisterende nullutslippshurtigbåter øker med 100 millioner. For å sikre at fylkeskommunene fortsetter å satse på nullutslippsløsninger for ferge og hurtigbåt, bør staten sørge for at økte driftsutgifter dekkes. Alternativet vil kunne være at fylkeskommunene skalerer ned sin satsing på et tidspunkt der den maritime industrien har behov for nye oppdrag. Vi ber derfor regjeringen vurdere følgende forslag:

«Regjeringen vil i forbindelse med arbeidet med statsbudsjett 2021 gjennomgå merkostnadene drift av nullutslippsferger, hurtigbåter og langdistansebusser og varetransport gir for fylkeskommunene. For å sikre at arbeidet med å fase inn nullutslippsfartøy fortsetter, vil regjeringen komme tilbake med økte tilskudd som tar sikte på å dekke ekstra utgifter fylkeskommunene har med drift av nullutslippsfartøy.»

3. Sikre gjennomføring av «gryteklare» hydrogenprosjekter

PILOT-E ordningen er et effektivt virkemiddel for å fremme utvikling av ny klimateknologi. For å sikre rask framdrift i satsingen på klimavennlig hydrogen, bør ordningen brukes til å sikre gjennomføring av de tre store hydrogenprosjektene som nå er i gang. Dette gjelder BKK, Equinor og Air Liquides LH2-prosjekt, Havila-kystruten, SAMSKIP, Wilhelmsens base-til-base, Zeff hurtigbåt og Viking Cruise Hybrid. Vi ber regjeringen vurdere følgende forslag.

«En rekke viktige hydrogenprosjekter er igangsatt i Norge de siste årene. Disse vil skape et større marked for hydrogen, og kunne lede til mer kostnadseffektiv produksjon og distribusjon av hydrogen. Samlet vil realiseringen av disse prosjektene kunne sikre at Norge tar lederskap på utvikling av klimavennlig hydrogen. Regjeringen vil derfor tilføre midler til en ekstra PILOT-E satsing på hydrogen for perioden 2021-2024. For å sikre at innovasjonsarbeidet fortsetter også i en krevende økonomisk situasjon for mange bedrifter, vil regjeringen søke ESA om unntak fra statsstøtteregulverket for å kunne gi økt støtteandel i Pilot-E. Regjeringen vil i styringsdialogen med ENOVA legge til rette for at hydrogen blir et eget temaområde i perioden 2021-2023.»

4. Sikre støtte til teknologiutvikling og bruk av hydrogen i industri

Et av de største punktutslippene i Norge er knyttet til TiZirs smelteverk i Tyssedal. Her har det de siste årene vært lagt ned betydelig innsats for å utrede muligheten for å erstatte kull med hydrogen i reduksjonsprosessen. Dette vil redusere utslippene med over 90%. Dette vil muliggjøre en betydelig oppskalering av produksjonen og skape et stort marked for produksjon av grønn hydrogen (30 000 tonn/år). Som et steg på veien vurderes det nå å etablere et demonstrasjonsanlegg i Tyskland. For å sikre nærhet til TiZir, kunnskapsoppbygging og arbeidsplasser i regionen, ser imidlertid TiZir store fordeler med å heller etablere demonstrasjonsanlegget ved Sustainable Energy norsk katapult-senter på Stord. TiZir har derfor, med støtte fra Greenstat, nylig sendt søknad til Vestland fylkeskommune om midler til en detaljstudie av et slikt demonstrasjonsanlegg på Stord. Prosjektet vil ha en kostnadsramme på ca. 7 millioner kroner. Vi ber regjeringen vurdere følgende forslag.

«Ved å erstatte kull med hydrogen i smelteverket til TiZir i Tyssedal vil man både oppnå store utslippsreduksjoner, øke produksjonskapasiteten og legge til rette for storstilt lokal grønn hydrogenproduksjon. Det vil legge til rette for storstilt hydrogenproduksjon i Norge, som igjen vil muliggjøre hydrogenproduksjon til andre forbrukere til en konkurransekraftig pris. Potensialet for positive ringvirkninger for regionen og nasjonen er derfor store. Regjeringen vil derfor gi støtte til et detaljstudie knyttet til demonstrasjonsanlegg på Stord som et første steg på veien for dette prosjektet.»

Ytterlige innspill til utvikling av en norsk CCS-industri

Northern Lights-prosjektet til Equinor, Shell og Total kan starte en ny verdikjede med globalt potensial. Dette kan for fangst, transport og permanent lagring av CO₂ under havbunnen på norsk sokkel og bli viktig for å skape ny vekst og nye arbeidsplasser i lys av koronakrisen. Investeringsbeslutning om fullskalaprojektet bør komme raskest mulig (RNB). Partene er klare til å gå videre og det trengs en beslutning i løpet av 2020.

BIRs forbrenningsanlegg i Bergen tatt med i planer for fangst av CO₂ i Klimakur 2030. For å få satt i gang de nødvendige utredninger og tester som skal til for å fremskynde et slikt tiltak, trengs det at det settes av midler til formålet. Dette vil være et godt grep for utvikling av lokale arbeidsplasser samt en forsering av et viktig klimatiltak som vil ha betydning både regionalt og globalt.

Det er behov for å øke bevilgningene til Forskning og Innovasjon for å understøtte fullskala CCS i Norge. Vi foreslår at midlene får gjennom CLIMIT-programmet i Forskningsrådet med lik fordeling mellom forskning og pilot/demo. Initiativer som kobler hydrogen med CCS og klimapositive løsninger bør prioriteres.

Med vennlig hilsen
BERGEN NÆRINGSRÅD

Marit Warncke
Administrerende direktør